

Ara.Cat (Pere Vilanova)

[Site Ara.Cat](#)

Opinio

Atrapar: els llocs

Pagès Editors ha publicat el llibre *Atrapar: els llocs* amb la traducció de Carles Duarte i de Lluna Llecha, una obra de la poetessa Hélène Dorion que ens porta aires quebequesos i americans i que sembla anar dibuixant en una tela blanca escuts i ratlles de la bandera d'una nova ciutat poblada pels noms als quals fa referència com ara T.S. Eliot, Virginia Woolf o Marina Tsvetàieva. Cada poema té una voluntat de nexa amb el següent i va conformant una unitat a partir d'un teixit blanc sobre el qual escriure reflexions. Les pàgines estan poblades pel blanc, i sis, set o una desena de versos a tot estirar les omplen de fragments poètics sense mètrica que tenen en el ritme del so la pròpia música.

La traducció del francès ha estat a càrrec del poeta Carles Duarte - autor de llibres tan notables com ara *El centre del temps* o *El silenci* i que en aquest moment és a punt de publicar un nou llibre - i de

Lluna Llecha - que va realitzar la tesi doctoral precisament sobre la literatura del Quebec a Catalunya, en un treball anomenat *La littérature du Québec en Catalogne: traduction et réception*. La vida i la mort conformen el nucli dur del llibre sobre el qual les paraules van xocant per mirar d'esmicolar-ne el sentit i interpretar-ne així les peces. Un cop tenim les petites parts escampades damunt els llençols i els carrerons de la ciutat passem una estona buscant-los i component un nou puzzle únic. Les reflexions sobre la vida i la mort són, si s'escriuen des del cantó de gravetat, àrides i construeixen un discurs poètic que la veu de la poetessa del Quebec, Hélène Dorion, alimenta amb les angoixes de tots els creadors. Busca en la senzillesa la perennitat, deixant ben clar que, tal i com deia, entre tants altres, Màrius Torres, "vull la pau però no l'oblit".

Dorion - que a més d'escriure poesia és assajista, traductora i escriptora - és en aquest llibre una arquitecta d'atmosferes que vol immortals, projecta un pla des de l'escapisme de la imaginació per atrapar l'aire d'aquestes dividint el llibre en cinc parts diferents que corresponen als cinc àmbits on buscar-nos. Les ciutats, les ombres, els miralls, les finestres i els rostres són els noms dels diversos

universos a descobrir. D'alguna manera comencem la recerca des del total fins al concret, d'alguna manera en acostem des d'una visió global de l'ampli horitzó de cables que ens ofereix la ciutat i augmentem el zoom a la pell de les cares dels habitants que l'ocupen.

El llibre és el relat dolorós de l'experiència de viure, crits d'angoixa en el buit que un mamífer poètic grata amb les ungles ensangonades, quasi amb una desesperació que el silenci blanc de les

pàgines no sap apaivagar. La primera part, "Atrapar: les ciutats", és una descripció de la recerca de la identitat, enmig d'una urbs atapeïda. "Una mica pertot, unes imatges/ de ciutats. Mars i muntanyes/i cases s'amunteguen/ però un sol viatge/ s'esfulla així". I és que a vegades la culpabilitat d'existir ens porta a no saber gaudir de la nostra soledat, a vegades necessitem el caos per desitjar la calma i és en aquest moment quan l'art ens ha de salvar, la tirànica pàgina amb tant d'espai que espera la nostra tinta, que espera que ens fem un tall al pit i deixem el cor que sagni lliure damunt el full. La confusió de poder ser o no ser nosaltres mateixos també s'estén com una energia constant en el llibre: "Escolta, i l'ocell fugirà encara/trencant els teus castells de sorra/d'aquest costat de l'Atlàntic" o l'esplèndid "Quin ocell neix/ de l'ocell ferit?". La primera part és una ciutat que fereix als ocells, que els fa marxar i que els espanta. Podem atrapar la ciutat que tots portem a dins amb els seus cafès i boulevards i cinemes rodejant-la amb el foc de la consciència.

Ara que miro Barcelona sota els peus i el vent n'escampa la contaminació i la llum l'estimo alhora que em fa nosa, vull atrapar-la dins una mà, vull que les línies de la meua mà siguin el mapa de la ciutat i que quedi gravat així, per un instant, el cicle de la vida i s'aturi. Aquest lloc on visc em sembla de vegades un palau i de vegades un contenidor de pells de plàtan podrides i cucs: "L'estany: sembla de vegades / el desert, de vegades el mar". Em costa no pensar que tota ciutat és traïdora, que ara dorm amb el dit gros a la boca deixant que els bojós solitaris remenin entre les deixalles vivents que desprecien la gent del dia. Però serà quan surti el sol que tot canviarà i la ciutat s'aixecarà amb distorsions de llocs de treball i vides allunyades dels somnis, els metros, ara adormits, faran tremolar els fonaments de les cases. Així és com finalitza la primera part de l'obra: "entre els lladrucs, els clàxons/escolta el clapoteig dels remes, mira/la ciutat es desvetlla."

La segona part del llibre és la que dediquem a "Atrapar: les ombres". La foscor dins la ciutat fa ombra als nostres passos, ens reflecteix al fons del pou dels dubtes: "quan aixeques els braços, l'insecte/plana damunt el pou", i entre les ombres esdevenim petites puntes de pupil·les dins els claroscurs elèctrics: "Queden taques de vides/a tocar dels dies, aquests rostres/que l'ombra ha deixat d'enterrar". I és difícil escampar la boira del regne de les ombres quan, tal i com diu Dorion, "La història desgrana grans titulars", grans frases lapidàries que empassen com si fossin xarops de mentides. En realitat, cada història depèn del timbre de veu de qui l'explica: "Fregues l'ona fràgil; – coneixes/la vida sencera que duu?", i estem obligats i empesos a la lluita: "Venim d'un món irreparable". La segona part del llibre dedicada a les ombres s'acaba amb una flama, volem crear l'incendi dins l'ombra perquè ens obstini i alimenti la llibertat i l'amor: "(...) la neu / lenta entre els nostres dits cremats/(que els crema encara)".

>A la tercera part, "Atrapar: els miralls", és quan ens reconeixem entre les ombres i les ciutats ennegrides i ens trobem en un espai pel desig i la felicitat: "Roses arreu. El cos / enmig del jardí / llançat com una crida". Els miralls són llocs on ens podem reconèixer. Veient-nos és quan reconeixem també el mar – la mort – en un "fosc ramat d'onades". La quarta part s'anomena "Atrapar: les finestres". M'imagino la llum que vindrà demà al matí, com podem abraçar les finestres si el seu cos intangible deixa entrar tota la llum? "Tot és roig, / aviat serà malva". Una finestra és un forat a una muralla, és una porta, un ull buidat. Per totes les portes es pot sortir o es pot entrar, igual que una capsa de records, una capsa que guarda les històries que sempre hem volgut viure. Jo, des del balcó respiro la nit llegint, i també m'adono que hi ha coses que no viuré mai i que criden els meus cabells des de l'altre cantó de la finestra, sempre són coses llunyanes

que no tenen molt sentit, miratges d'un futur que en realitat no vull viure, però on em projecto per passar l'estona. Sé que el món és aquí, dins la finestra, aquí és on hi ha el nostre lloc, aquí és on sentim els batecs del cor i on sento com arriba el matí acompanyat, aquí és on hi ha els somnis, a fora només hi ha monstruositats deformes que m'envegen.

El llibre acaba fixant el seu zoom en l'última part que versa sobre els rostres. "Atrapar: els rostres" és la personificació de la voluntat de captar una instantània a partir del Rodamón i el Caminant, de Pascal i el Relotger de Praga, persones o personificacions que es desvetllen al final del viatge: "Pregunta: per on / el lloc que no és cap lloc / però que els conté tots."

En l'última part també apareix la figura al·legòrica del Guardià dels llocs, qui sap si podríem ser nosaltres, els lectors dels poemes, que guardem com "una brúixola que ens mou" el missatge xiuxiuejat.

Tanco el llibre i entro al pis. Una calma densa em desfà les teles d'aranya dels pensaments. El traspals s'ha esgotat, la cançó s'acaba i els teus llavis brillen.

Música per llegir Atrapar: els llocs d'Helène Dorion, tad. Carles Duarte i Lluna Llecha, (Pagès Editors, 2011)